

"אלה לא
הנחיות ממרחק,
זה מתוך
ניסיון אישי"
רותי שרון

אורית מדר // צילומים: קובי קואנקס

רותי שרון ממודיעין,
יועצת לכלכלת המשפחה,
עזרה למפטרי הייטק
להתמודד ביום שאחרי ■
מרגע שבעלה, דוד אלקובי,
פוטר מחברת ההייטק בה
עבד, הפכו העצות להרבה
יותר אישיות ■ וגם יצאו
בספר הדרכה ■ "היום אני
כבר לא רק היועצת", היא
אומרת, "היום אני עוברת
איתם בדיוק את
אותו הסרט"

אחת שייוודעת

שרותי שרון, יועצת לכלכלת המשפחה ממודיעין, ישבה לכ' טוב מאמר על המשבר הכלכלי ותוצאותיו, היא לא חשבה שהוא יהפוך לספר. היא רצתה לכתוב כמה עצות מעשיות לטובת המובי-טלים החדשים בשוק ולהציע להם דרך בתקופה המאתגרת, אבל הכתיבה התארכה, ואט אט הבינה שרון, 42, שבמקום מאמר נולד ספר הדרכה שותרתו "מרריך הישרדות כל-כלי למובטל ההייטק 2009".

ער לפני שנתיים הייתה שרון בעצמה גטור עה חזק בעולם ההייטק. כשהגיעה לגיל 40 חיפשה דרך חדשה ופרשה מתפקידה כמנהלת קרן הון סיכון באינטל, לטובת ייעוץ פיננסי. אלא ששום דבר לא הכין אותה לאפשרות, שאת העצות הפיננסיות תתבקש לתת בבית, לבעלה דוד, שפוטר מתפקידו כמנהל מערכות בחברת תקשורת. "מצד אחד, הבשורה קשה לכל משפחה", אומרת שרון, "זה גורר שינוי, מחייב רחיק סיפורים ועוצר את כל התוכניות. מצד שני, הרגשתי שהתמודל מולי שאני במקצוע הזה, שאני יודעת להתמודד ושיש לי ניסיון. זאת לא משימה שביקשתי או רציתי, ויש רגעים קשים, אבל אני יודעת שאפשר להתמודד".

חודש וחצי אחרי ספר ההדרכה שלה עלה לאינטרנט, כבר נספרו מאות הורדות

רותי: "זה אחרת, כשאני אומרת, רבותי, העצות שלי לא באות ממרומי מגדל שן כלשהו, גם אני חווה את המצב הזה על בשרי. העצות שלי והיישום שלהן עברו דרך הבית שלי"

טיפים על חשבון הבית

10 עצות לחובטלי הייטק 2009

- **אומימימות.** שמרו על אופטימיות כשאתם מחפשים עבודה. מצד שני, היו פסימיים מבחינת ההיערכות וההתנהלות הכלכלית. בצעו הערכת מצב מדויקת וקבלו החלטות מיידיות לגבי השינויים הנדרשים בהתנהלות היומיומת.
- **מינוי חסכוניות.** בדקו אילו חסכוניות יכולים לעמוד לרשותכם ולכמה חודשים תוכלו להסתמך עליהם. בתוכניות המגירה סמנו נכסים או משאבים שרצונו אינכם רוצים "לגעת בהם", אבל ייתכן ולא תחיה לכם ברירה.
- **חיסכון.** איך מתייעלים בכ- 3,000 שקל בחודש? עזרת - כ-1,000 שקל; צהרון של הילד - כ-1,000 שקל; מזון ומכולת + סניפים נוספים - כ-1,000 שקל.
- **דמי אבטלה.** אל תוותרו על דמי האבטלה, גם אם אתם מתיישבים. אין כל סיבה שילמתי הרבה כסף לביטוח לאומי במהלך השנים בדיוק בשביל שתוכלו להיעזר בו בתקופה הזו. וזו ביטוח לכל דבר.
- **פנציונים.** השתדלו לא לגעת בכספי הפנציונים, כדי לא למנוע משמעותית בחיסכון הפנסיוני.
- **משכנתא.** בדקו אפשרות למחזור משכנתא. ריבית הפריים ירדה מאוד לאחרונה וניתן לקבל היום משכנתאות בריבית של 1.75% למשל (מריים מינוס חצי), ולחסוך מאות שקלים בחזור החודשי. התייעצו לפני כן, כמונך.
- **חזיון המילואאות.** "הקליקו" כאן ו-30 אלף שקל מתייצבים בחשבון הבנק שלכם מיד! הלוואות-קליקות כרוכות לרוב בריביות גבוהות יחסית. אם אין ברירה ואתם חייבים לקחת הלוואה, בדקו היטב את התנאים: מהי הריבית, האם היא משתנה או קבועה; מהי תקופת החזר; האם תוכלו לעמוד בחזר החודשי?
- **שותוף הילדים.** הילדים מרגישים בשינוי, הם רואים שאמא או אבא לא חולכים לעבודה בבוקר ושומעים את השיחות. לפעמים הרצון לחסוך מהילדים את ההתמודדות והימנעות משיחה ישירה על המצב, עלולה לגרום לחרדה של הילד. גייסו אותם למאמץ המשפחתי, חלקו להם תפקידים, שתנו אותם.
- **תיאום מס.** אל תשכחו לבצע תיאום מס בסוף שנת הכספים, תוך התייעלות עם יועץ מס או עם רואה חשבון. אם הייתם מובטלים חלק מהשנה, ייתכן שמגיע לכם החזר ממס הכנסה.
- **אור בקצה המנהרה.** ארו: תקופת האבטלה היא זמנית ואתם תשובו למעגל העבודה. תקופת ההצטמצמות איננה ארוכה בהכרח, ורוב חסימיים שזכרו לחזור אל אותה רמת חיים. הגדירו לכם איזושהי יעד כיפי, החל מסופשבוע בצימר מנכח ועד חופשת סקי באירופה, יעד שאותו תנשימו כאשר תחזרו למעגל העבודה.

ממנו (הוא מוצע חינם כאתר הבית שלה), ור" בים אחרים וכו' לקבל אותו במייל שיצא בת- פוצת נאט"ו. התגובות לא איחרו להגיע. "פנ- שתי אנשים שסיפרו לי שקראו אותו לפני חודש, מתוך העניין והעצות הכלליות. אחר כך הם קראו אותו שנית, כשמצאו את עצמם מול חרב הפיטורים".

העובדה שכתבתם אותו על רקע התנסות אישית משפיעה?

"אין ספק שהרבירים מתקבלים אחרת. הייתי יועצת פיננסית לפני שנדרשנו לתקופה המאת- גרת הזאת, והעצות נכתבו על סמך הידע המק- צועי שלי", היא מרגישה, "אבל זה אחרת כשאני אומרת, רבותי, העצות שלי לא באות ממרומי מגדל שן כלשהו, גם אני חווה את המצב הזה על בשרי. העצות שלי והיישום שלהן עברו דרך הבית שלי. ברור כלל כשאנשים שומעים את זה, הם מבינים שאני לא מנחה אותם ממרוק, אלא גם מתוך ניסיון אישי: אני יודעת איך זה מהרגיש לשנות את הניהול המשפחתי בהתאם למצב. אני לא יושבת באיזה עולם מרוחק ומנ- חיתה עליהם עצות שאני לא מכירה מבפנים".

בעצם בחרת לשתף את כל העולם, גם באתר שלך, במשבר האישי שלך.
"משום שאני לא מתייחסת אל הרב- רים כאל כישלון, להיפך, אני כותבת ומשת- פת מתוך מקום של חוזק. אני יודעת שאני לא היחידה שמאמת חווים את מה שאני והמשפחה שלי עוברים, ואני רוצה להראות שאפשר, גם ברמה המקצועית וגם ברמה האישית, להתמו- רד עם החרב הזה".

עבודה סביב השעון

שרון, בת 42, גדלה ברעננה וסללה לעצמה קריירה מגוונת בתחום הפיננסי, היישר מתוך לימודי הכלכלה והסטטיסטיקה באוניברסיטה העברית. שבע שנים עבדה בחטיבת המחקר והפיתוח בחברת טבע ומשם הפליגה אל חברת אינטל בירושלים, תוך שהיא עוברת תפקידים רבים ומגוונים. בהמשך צורפה לצוות ההקמה של מפעל אינטל בקריית גת, כשהיא ממונה על העלאת הפיננסי של הקמת המפעל. "המ- שרה באינטל הייתה תובענית במיוחד", היא אומרת, "יום העבודה היה בין 12 שעות ויותר, עם שיתוף ועידה אל תוך הלילה, נסיעות לחו"ל ועבודה מאתגרת, אבל אינסופית". כשהייתה בת 35 נישאה שרון לרוד אלקר- בי, ונולדה בתם הראשונה, ענבר. "גם או המש- כתי לעבוד באותו קצב, אבל אז", היא מחייכת, "גילינו שאני בהיריון עם תאומים, וההפתעה הייתה עצומה. תמיד צחקתי על זה שבגלל שלמדתי סטטיסטיקה, החיים מומנים לי תר- גילים בסטטיסטיקה".

גיא ורועי הגיעו לעולם בדיוק ביום הולד- תה ה-39 של שרון, והיא בחרה להמזין ולראות כיצד מתנהלים החיים כאם לשלושה פעוטות. "את היום הראשון שבו חזרתי לעבודה אני לא שוכחת", היא מספרת, "ביום בו חזרתי הורי- עה אינטל על כוונתה לפטר עשרת אלפים עובדים ברחבי העולם. אני לא פושרת, אבל ההרגשה הייתה שזה יכול לקרות לכל אה- כחלק מההתייעלות, אנשים פוטרו בלי קשר לכך שהיו עובדים טובים והיה קשה לראות את זה. מנגד, הבנתי שאני לא יכולה להמשיך באינטנסיביות הזו בחיי עם שלושה ילדים קט- נים בבית, שאחד מהם, גיא, נולד לקוי שמיעה, נדרשו ממני שעות רבות לטיפולים ולברכות. הבנתי שהגיע הזמן לעשות שינוי".

שרון עזבה את אינטל לטובת לימודי ייעוץ במרכז לכלכלה פיננסית. "עם כל הכבוד למ- עבר לעצמאות", היא אומרת, "ויתרתי על משכורת טובה ורכב צמוד, מה שדרש הסתג- לות וחשיבה מראש. הבנתי לי תוכנית עבודה ויישמתי אותה".

זה לא מקום של כישלון אלא של חזק: הוד רותם אלקובי-שרון

והיה קשה?
"לא כמו שחושבים. מסתבר שאפשר להסיק תפק בשני ערוצי טלוויזיה, ומסתבר שהילדה דווקא נהנית לחזור בצהריים עם אבא מהגן. אנחנו מוצאים את הנקודות הקטנות שמראות לנו שהשר לא נורא כל כך. אולי הפסדנו במי שור הכלכלי אבל הרווחנו זמן למחשבה וגם קצת עם המשפחה."
רוך נשאר בבית, מה שגורר התמודדות מצד העבודה של שרון, המנהלת את העסק מביתה הפרטי: "זה דורש היערכות, והיום אני כבר מבינה את כל האספקטים. אנשים מודים לי על שאני משתפת אותם. אני כבר לא רק היועצת, אני גם

אנחנו שיידנה

זו שעוברת איתם בדיוק את אותו הסרט".
הרעיון לכתיבת מרדוך החל לאור ההתמבר דרות בבית הצורך לתכנן מראש, להשתמש במשאבים הקיימים ולעבור ממשכורת לדמי אבטלה. "תכננתי לכתוב כמה עצות פרקטיות כתולדה ממצבנו, ומצאתי שיש הרבה משותף. בכל פעם שהעליתי עצה, קיבלתי תגובות שגרמו למרדוך להתפתח ולהפוך ליותר ויותר פרקטי". היא מספרת, "הוא מרבה אל מובטלי הייטק, שיכולים להיות בדיוק את המצב שאני מתארת".
מה ייחורם של מובטלי הייטק לעומת האחרים?

"אנשים חושבים שרמי אבטלה הם 70 אחוז מהשכר או הם לא. הסכום המקסימלי אליו מגיע המובטל הוא כ-5,000 שקל. לאיש הייטק, שהרגיל להכנסה של פי שלושה ויותר, מרוב בר בשנתי ענק, בנפילה מאור דרסטי. איש הייטק שלא יבין שחיי היום יום שלו חייבים להשתנות, לא יוכל לצלוח את התקופה הזאת בלי לאבד נכסים חשובים. מובטל הייטק חייב לקבל החלטה בשלב מאוד מוקדם. נדרש שת ממנו התייעלות מאוד אגרסיבית.

"מעבר להרגל של הכנסה גבוהה, חלק ממובטלי הייטק מנוסים בשוק המשתנה ולמרוב לקח ממשברים קודמים. אגב, לא רק המרובטלים שפוטרו נדרשים לשינויים, גם אלו שקוצצה משכורתם, וגם אלו שחיים בחשש שהפיטורים בדרך. באופן חיובי אפשר לומר שמובטלי הייטק יודעים שזו בעיה 'כללית', חלק מתופעה, ולא משליכים על עצמם. כשכתיבת את המרדוך וכשרוך פוטר היינו בני ברך דרים שהוציאו את הילדה מהצהרון מטעמי חי סכון. היום הצטרפו הוריים רבים למעגל הזה".

למובטלי הייטק קשה יותר לבקר בלשכת האבטלה?
"כן, יש בושה, לעיתים יש החלטה שלא להדקק לזה, אבל אני אומרת במפורש למפוטרים, אין לכם מה להתבייש, שילמתם בעבוד הביטוח הזה עשרות אלפי שקלים כדי שתוכלו להישען עליו בשעת הצורך".

פיטורים הם סטירה חזקה לאגו.
"ברוך כלל כן, למפוטרי הייטק פחות, משום שרובם מרובד במשבר חיצוני ולא בכישרונם האישיים. אנשי הייטק יודעים שזה חלק מהעולמות והמודרות שבתחום. יש פגיעה, אתה הופך מאדם שעבד סביב השעון לדורש תעסוקה, אבל מה שאני מייצגת זה לקחת את הדברים בפרופורציה, ולדעת שאת ההודמנות לצל את הזמן שהתפנה לעבודה כל מה שרציית לעשות כשעברת 14 שעות ביממה".

שלי, מסביר דוד, "את המשבר הראשון עברתי בתחילת שנות ה-90 כבי חור צעיר ולא הרגשתי אותו יותר מדי. חוויתי גם את המשבר של שנת 2000, רק שלמולי פוטרתי בסיומו, וההבדל המהותי היה שרותי עוד עבדה באינטל".

והפעם?
"כמוכן בשורה כואת היא קשה ועוד יותר משום שהמשבר הזה לא קשור להייטק בלבד, הוא קשור למצב הכלכלי העולמי וללקוחות של הייטק. אני לא טיפוס דכאוני, אז אני לא במרה שחורה, אני מחפש, אני חותם אבטלה ואני מאמין שתוך מספר חודשים אמצא עבודה, גם אם לא בתפקיד וברמה שאליה הורגלתי".

רוח, איך את קיבלת את העניין?
"זו הפרעה באמצע החיים", היא אומרת, "היו דברים שתכננו ועכשיו היה ברור שאנחנו לא יכולים. בגלל שהנושא קרוב לליבי, ועסקתי בו, ומאחר ותמיד הייתה לי מודעות לניהול כלכלת המשפחה, לא ראינו בזה את סוף העולם. ידענו שמדובר בתקופה קשה שצריך להתמודד איתה".

כיועצת פיננסית, מה הדבר הראשון שאמרת לעצמך?
"שצריך לתכנן. מובן שיש את הפן הרגשי, הבשורה קשה וזה נכאס. ידענו שצטטרך לעצור את התוכניות שלנו, כולל דברים טריוויאליים כמו לצבוע את הבית. הדבר הראשון שאני אומרת ללקוחות שלי הוא, שצריך לתכנן לאורך תקופה איך מתמודדים. במרבית המקרים למפרט טרי הייטק יש חסכונות, בכל זאת מרובד באני שים שחיו עם משכורת נדיבה, רכב צמוד והי בית. עכשיו צריך לראות מה נשאר ביד ולחלק את זה כך שניתן יהיה לעבור את התקופה, בידע עשה שמדובר בתקופה והיא תיגמר בסופו של דבר, אני חושבת שהייתה לנו מודעות מאוד גבוהה, לא התלבטנו יותר מדי בסדרי העדיפויות".

מעדני חלב רק בסוף השבוע
"הדבר הראשון שקוצץ, אם כי מטעמים אדיאולוגיים, הוא העוורת, חיסכון של 1,000 שקל בחודש", מסבירה שרון, "השני היה ויתור על הצהרון של ענבה, מכיוון שרוד בבית וגם בגלל העלות (1,000 שקל בחודש). כצעד שלישי ויתרנו על yes. בהמשך התחלנו להורש גם על העלויות של מעדני החלב, שמגניעים למאות שקלים בחודש, והוחלט שמעדני חלב הם תענוג השומר רק לסופי שבוע".

להתפשר או לא?
האם כדאי להתפשר על משרה פחותה בדרישה, או שמלך כזה מוכנים את הרואמה?
"זה מאוד אינדיבידואלי ואין תשובה שבונה כולם", אומרת שרון, "ככל שהמצב הכלכלי הלאח הטייה היא להתפשר מי שיש לו מספיק ריביות, יכול להימנע מכם".
מצד שני, סביר להניח שמעסיקים לעתיד יזכרו שנת 2009 הייתה שנה קשה או גם שאלה של אורך הנשימה הכלכלי והפרשות שאתה מוכנסת הביתה. אם התפשר יותר בבית, תוכל לחכות יותר עם התפשרות בעבודה ולהיפך. סביר להניח שמי שמתפשר מתוך צורך לעבוד, לא מצטער".

דוד: "אני לא טיפוס דכאוני, אז אני לא במרה שחורה, אני מחפש, אני אבטלה ואני מאמין שתוך מספר חודשים אמצא עבודה, גם אם לא בתפקיד וברמה שאליה הורגלתי"

רועה ביום בהיר
בעוד העסק של שרון צובר תאוצה, התפכר היוצרות והחיים זימנו אתגר חדש: בחודש ספטמבר האחרון, הגעים ספורים לפני פרוץ המשבר הכלכלי בשיא ער צמתן, פוטר מעבודתו רוח, בעל תואר במדעי המחשב ומנהל מערכות במקצוע. הפיטורים נפלו על המשפחה כרעם ביום בהיר, אם כי, לטיענתם, לא התלו לעניין חששות גדולים, כיוון שאיש לא נחש שמשבר עולמי עומד בפנת.
רוח, היית מופתע?
"לא מופתע לגמרי, כי הפיטורים שלי אירעו לא על רקע המשבר, אלא על רקע של יחסים עם מנהל חדש, כמה שהנחת שזה יכול לקרות. הדבר הראשון שעשיתי היה לדבר עם הכפופים לי, ואחר כך לטפח לאשתי.
"אפשר לומר שהייתה שאננות מצדי באתו שלב", מספר דוד, "היה ברור לי שאני מיד מוצא עבודה אחרת. אם היו מפטרים אותי חודש קודם לכן, אכן הייתי מוצא עבודה, אבל כשיצאתי לשוק המשבר כבר פרוץ. לקח לי זמן עד שהבנתי שזו נפילה קשה, ומאו זאת התמודדות לעבור את התקופה.
"כיום כמעט אין בכלל עבודות בתחום ניהול המערכות בדרישה שלי. אנשים כמוכן מוכנים לעבור ברירות מחותות של ירושלים". קרוב ל-20 אחוז מחותות ירושלים (37 אחוז) הם שהיו רגילים, אבל חוס הוצר שלי, גם בדרישות הנמוכות אין היצע".
איך הגבת לבשורה?
"זה כבר משבר שלישי בקריירה הצנועה

אבטלה במספרים

חודש מרץ 2009 חשף את נתוני האבטלה ההולכים ומחמירים: בשלושת הימים הראשונים של החודש הצטרפו למעלה מ-3,000 איש למעגל דורשי העבודה. על פי תחזית לשכת התעסוקה, עד לסוף 2009 יגיע מספר המובטלים בארץ לכ-260 אלף (כ-7,000 מופטרים מדי חודש עד לסוף השנה). לשם השוואה, 2008 הסתיימה עם אבטלה של 207 אלף דורשי עבודה. במהלך ינואר-פברואר 2009 עובדים (כ-300 עובדים יותר מאשר בדצמבר) מביטים מחוץ המרכז (37 אחוז) כ-20 אחוז ממוחז ירושלים. קרוב ל-40 אחוז מדרשי העבודה הינם אקדמאים. 36 אחוז מדרשי העבודה הם מתחום הטכנולוגי. מבוטלים נרשמו בחודש ינואר כ-1,000 דורשי עבודה. מספר הנבה באזרחים בודדים מדצמבר 2008 (890 דורשי עבודה) אחוז האבטלה בעיר נמוך מהממוצע הארצי בכ-1.9 אחוז. למעלה ממחצית מדרשי העבודה במדינתם הינם אקדמאים. מיעוטם (45%) חילים משחררים ועולים חדשים. כשליש מדרשי העבודה במדינתם הם מתחום הייצור.